

Szabad játék a gyakorlatban

Miérték és Hogyanok

2. rész

„Először is valódi szabadidőt kellene biztosítanunk a gyerekeinknek a szabad játékra, amit nem mi kontrollálunk, vezetünk vagy serkentünk. Nincs fontosabb, mint átélni önmagunkat, egymást és a világot a szabad játék élménysodrásában!”

(Vekerdy Tamás)

Szeretettel osztjuk meg a 2019-es szakmai napon felmerült kérdések második felének részleteit, valamint szakirodalmi ajánlónkat. Ezen szakirodalmak mindegyike szolgálja –akár közvetve, akár közvetlenül- a szabad játék támogatását.

3. Milyen mértékben avatkoztok be a szabad játékba?

Folyamatosan igyekszünk figyelemmel kísérni a különböző játszó csoportokat, mert ezáltal rengeteg dolgot megtudhatunk a gyerekek értelmi, érzelmi és szociális fejlettségi szintjéről egyaránt.

Csak akkor avatkozunk a játékba, ha feltétlenül szükséges:

- ha veszélyes
- ha átlépte a szokás-, szabályrendszer határait
- ha zavarja a közösséget
- ha szükségesnek érezzük a játék továbblendítését

4. Szabad játéktevékenység alatt hogyan kötitek le a romboló, olykor túlságosan izgága gyerekeket?

Mozgásos játék lehetőség biztosítása:

- A csoportszobában kis helyen játszható mozgásos játék felajánlása (eszközzel vagy eszköz nélkül)
- Mozgásos játékeszközök elérhető közelségbe helyezése → amikor szükségesnek érzik, használhatják őket.
- Lehetőség felkínálása akadálypálya létrehozására szivacskorongok vagy bármilyen eszköz felhasználásával – ami alkalmas lehet erre a célra-.

Szabályok a rombolással kapcsolatban:

- az építményt csak az rombolhatja le, aki építette

- ha szétrombolták az építményét valakinek, az „építő” döntheti el, hogy visszaépítse a társa, segítsen vagy inkább megcsinálja ő maga

5. Szabad játék alatt hogyan oldjátok meg a kezdeményezést, hogy minél kevésbé zavarja a külön tevékenykedő gyerekeket?

Egyrészt csoport, másrészt óvodapedagógus függő.

Lehetőség szerint akkor kezdeményezünk egész csoportos tevékenységet, amikor a szabad játék lendülete általánosságban lankadni kezd, „kifárad”.

Amennyiben a tevékenység teljességében levezethető úgy, hogy elegendő 1-2 asztalt kivinni vagy kis átrendezést végezni, akkor a csoport többi részét megtartjuk a szabad játéknak. Ha teljes elpakolást igényel a tevékenység, akkor pedig természetesen közösen végezzük el azt.

6. Mi az a szabad játéktevékenység a csoportban, ami nem ajánlott, esetleg tilos?

Elsősorban azok a tevékenységeket tiltjuk a legszigorúbban, amelyek veszélyesek lehetnek saját magukra, illetve társaikra. Ezen kívül a játékok rongálásával járó tevékenységek sem megengedettek.

A szakmai napon felmerült továbbá a *lövöldözős* témájú játék. Ezzel kapcsolatban is arra jutottunk, hogy van olyan csoport, ahol meg lehet engedni különböző kikötésekkel (például az ellenség csak a levegő lehet) és van, ahol egyből annyira eldurvulhat a játék, hogy veszélyes elkezdni is. Ilyenkor az átterelés, kreatív játékaajánlás lehet segítségünkre.

Az egyik kolléganőnk csoportjában *ijesztgetős* témájú játékokat kezdtek játszani néhányan, amivel kapcsolatban szintén az átterelés segített. Megmaradtak abban a misztikus világban, ahol a gyerekek játéka játszódt, viszont az óvodapedagógus belépésével közösen megváltoztatták a játék fókuszát.

Az egyik legfőbb konklúzió ezen a szakmai napon, hogy a szokás-szabály rendszer kialakítása és következetes betartatása valóban elengedhetetlen a szabad játékhoz szükséges környezet megteremtéséhez. Stabil, jól körülhatárolt keretek között tudnak a gyerekek igazán szabadok lenni és igazán szabadon játszani. Emellett fontos ismernünk a saját csoportunk erősségeit és gyengeségeit egyaránt, ami alapján szükség szerint rugalmasan változtatnunk kell a kereteken vagy a saját elképzeléseinken.

A Játék Szakmai Centrum nevében:

Németh-Hargitai Míra

Szakirodalmi ajánló

- B. Lakatos Margit (2001, szerk.): Játékszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak. ELTE TÓK, Budapest. 195–202., 205-223.
- Bujdosóné Dr. Papp Andrea: Játékorientált tevékenységsszervezés
- Brian és Shirley Sutton-Smith: Hogyan játsszunk gyermekünkkel (És mikor ne?) Gondolat, Bp. 1986.
- Donald D. Winnicott: Játás és valóság
- Donald D. Winnicott: Kisgyermek, család, külvilág
- Iben Dissing Sandhal – Játék dán módra
- Kádár Annamária, Bodoni Ágnes (2010): *Az óvodás- és kisiskoláskor játéka elméleti és módszertani megközelítésben.* Ábel Kiadó, Kolozsvár.
- Kende B. Hanna: Gyermekpszichodráma
- Kovács György, Bakosi Éva (2005): *Játék az óvodában.* Didakt Kiadó, Debrecen.
- Kovácsné Bakosi Éva (2001): A felnőtt szerepe a játékban. Óvodai Élet, 2.1-4. 1.
- Kovácsné Bakosi Éva: A játék védelmében? Óvodai nevelés, 1997. 6. sz.
- Kovácsné Bakosi Éva (2008): A játszóképesség, mint a kisgyermekkel foglalkozók kulcskompetenciája. Alkotó műhely sorozat. Debreceni Egyetem Pedagógiai Főiskolai Kar, Hajdúböszörmény
- Kun Enikő – A szabad játék
<http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2013/nyar/7.pdf>
- Lawrence Cohen – Játékos nevelés
- Maria Montessori: A gyermek felfedezése
- Mérei Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
- Millar, S. (1997): Játékszichológia. Maecenas, Budapest.
- Pálfi Sándor (2004) Az óvodapedagógus játéktámogató tevékenysége, Óvodai Nevelés, №7. pp.220-227.
- Pálfi Sándor (szerk.): Óvodapedagógiai módszertani kézikönyv. Az óvodás gyermekek játékának kibontakozását segítő módszertan. Debreceni Egyetem, Debrecen. 176-199.
- Vekerdy Tamás: Kisgyererekek, óvodások